

EESTI ADVOKATUUR

TÖÖÕIGUSE KOMISJON

Tööõiguse komisjoni korralise istungi protokoll

30. september 2016. a nr 3

Tallinn

Istungit juhatas komisjoni esimees Anne Värvimann ja protokollis Triinu Hiob.

Istungist võtsid osa komisjoni liikmed Anne Värvimann, Triinu Hiob, Karina Paatsi, Senny Pello, Ljudmila Tamar, Kristi Sild, Katrin Sarap ja Rando Maisvee.

Istungilt puudus etteteatamisega komisjoni liige Indrek Ergma.

Istung algas kell 13.00

Istung lõppes kell 16.05

Päevakord:

1. Töövaidluse lahendamise seaduse eelnõu.
2. Töölepingu seaduse muutmise seaduse eelnõu.

Arutatud küsimused ja vastuvõetud otsused:

1. Töövaidluse lahendamise seaduse eelnõu

Komisjoni liikmed tõdesid, et töövaidluse lahendamise seaduse eelnõus on arvesse võetud enamikku komisjoni poolt 2015. aastal tehtud ettepanekuid.

Komisjoni liikmed arutasid eelnõu konkreetseid sätteid ja otsustasid teha nende osas ettepanekud järgmiselt.

1. ptk „Üldsätted“

- § 2 lg 1 p-iga 1 on katmata välismaa äriühingud, kes tegutsevad Eestis läbi filiaali (sel juhul on õiguslikult tööandjaks ikkagi välisriigis registreeritud ühing), ja sellised välismaa ühingud, kes tegutsevad Eestis registreerimata.

Komisjoni liikmed teevad ettepaneku muuta sõnastust selliselt, et seadus kohalduks ka töövaidlusele, mis on tekkinud töötaja ja Eestis filiaali kaudu tegutseva välisriigi tööandja vahel.

Komisjoni liikmed teevad ettepaneku kaaluda, kas seadust oleks võimalik kohaldada ka neil juhtudel, kus töötaja töötab Eestis tööandja jaoks, kellel Eestis registreering puudub, kuid kes maksab Eestis tööjõumakse vastavalt seadusele.

- Komisjoni liikmed arutasid vaidluste rahalise piirmäära sätestamise vajadust. Komisjon toetab piirmäära kaotamist.

EESTI ADVOKATUUR

TÖÖÕIGUSE KOMISJON

2. ptk „Töövaidluskomisjon“

- Eelnõu §-is 7 tuleks lisaks esimese lõike kavandatavale sõnastusele ette näha, et töövaidluskomisjoni juhataja ametikohtade täitmiseks korraldatakse avalik konkurss, samuti täpsustada protseduur, et värbamisprotsess oleks läbipaistev.
- Komisjoni liikmed arutasid § 8 p 5 sõnastust. Hääletustulemusega 5:3 otsustas komisjon teha ettepaneku muuta § 8 p 5 sõnastust ja sõnastada see järgmiselt: „5) kellel ei ole kehtivat karistust tahtlikult toimepandud kuriteo eest“.

3. ptk „Menetlus töövaidluskomisjonis“, 1. jagu „Üldsätted“

- § 14 sõnastus ei arvesta kehtiva kohtupraktikaga, mis võimaldab kohtus jätkuva töövaidluse korral nõuda töövaidluskomisjonis tekkinud kulude hüvitamist kohtumenetluses (vt nt 3-2-1-177-15 p 12). Komisjoni ettepanek on säte kustutada.
- Komisjon teeb ettepaneku täiendada eelnõu §-i 15 sõnastusega, mis sätestab advokaadi volituste eelduse, ehk lisada TsMS § 226 lg 1 kolmanda lausega analoogne regulatsioon.
- Täpsustamist vajab § 15 lg 2. Kollektiivlepingust tuleneva vaidluse korral on üldjuhul ametiühing kui kollektiivlepingu pool ise vaidluse pooleks. Seega ei ole ametiühing sellises vaidluse käsitletav esindajana Seega on § 15 lg 2 sõnastus ebatäpne ja on võimalik, et sätte tegelik eesmärk on jäänud sõnastamata.

Kui sätte eesmärk on anda ametiühingule õigus esindada kollektiivlepinguga seotud vaidluses üksikuid töötajaid, siis tuleb arvestada, et taoline võimalus tuleneb ka eelnõu sõnastusest ametiühingute seaduse § 16 lg-st 2. Laiema volituse andmisel võib olla tarvilik ametiühingute seaduse muutmine.

- Eelnõu § 15 lg 3 vajab komisjoni hinnangul täpsustamist selliselt, et ka muudel isikutel (sh advokaatidel) säiliks diskrimineerimisvaidlustes esindamise õigus. Komisjon teeb ettepaneku sõnastada säte järgmiselt: „Diskrimineerimisvaidluse lahendamisel võib esindajaks olla ka soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik /.../“.
- Komisjon teeb ettepaneku sõnastada § 16 lg 2 viimane lause järgmiselt: „Kui tõlget tähtpäevaks ei esitata, peab töövaidluskomisjon jätma selle tõendi tähelepanuta.“ Menetluses ei ole võimalik arvestada tõendiga, mis on võõrkeeles, mida teine pool ei valda.
- Seoses § 16 lg-tega 3 ja 4 teeb komisjon ettepaneku kaaluda võimalust hüvitada kurdi või tumma isiku tõlgi kulud.
- Eelnõu § 21 lg 1 p 1 sõnastus selle kohta, et protokollis märgitakse töövaidlusasja lühikirjeldus, on ebaselge, kuna viitab vajadusele esitada vaidluse, sh poolte põhiväidete kirjeldus. Komisjon teeb ettepaneku asendada sõnastus „töövaidlusasja lühikirjeldus“ sõnastusega „nõuete lühikirjeldus“.
- § 21 lg 2 kohaselt edastab töövaidluskomisjon protokollis menetluses osalevatele isikutele. Kuna töövaidluskomisjon on kolmeliikmeline ja menetluses osalevaid isikuid võib olla rohkem kui ainult pooled (seadusjärgsed ja lepingulised esindajad, tunnistajad, ka

EESTI ADVOKATUUR

TÖÖVÄIDLUSKOMISJON

komisjoni liikmed ja sekretär), teeb komisjon ettepaneku sõnastada § 21 lg 2 teine lause järgmiselt: „Töövaidluskomisjoni sekretär edastab protokollid pooltele /.../.

Säilitamaks töövaidluskomisjonis toimuva menetluse suurem lihtsus, väiksem formaliseeritus ja erinevus kohtus toimuvast töövaidlusmenetlusest, teeb komisjon ettepaneku jätta eelnõust välja § 21 lõiked 3-7.

3. ptk 2. jagu „Töövaidluskomisjoni pöördumine“

- Komisjon teeb ettepaneku § 24 lg 2 p-st 5 jätta välja sõnastus „ja nõude õiguslik alus“. Töövaidluskomisjonis ei ole esindaja kasutamise kohustust ja õigushariduseta pool ei pruugi suuta tuua esile nõude õiguslikku alust. Ka kohtumenetluses kohaldab õigust kohus ja hagiavalduses ei ole nõutav viidata nõude õiguslikule alusele. Menetlus töövaidluskomisjonis ei või olla kohtumenetlusest keerulisem.
- Komisjon teeb ettepaneku täpsustada § 25 lg 2 p 3 selliselt, et avaldust ei võeta menetlusse ka juhul, kui tulenevalt töövaidlusasja alluvuse valikust on nõue juba esitatud teisele töövaidluskomisjonile. Avalduse esitamisel teadmatusel või teadlikult mitmele töövaidluskomisjonile peaks avaldust menetlema avalduse esimesena saanud töövaidluskomisjon. Teeme ettepaneku sõnastada § 25 lg 2 p 3 järgmiselt: „nõue on enne avalduse esitamist töövaidluskomisjonile esitatud lahendamiseks kohtule või teise piirkonna töövaidluskomisjonile“.
- Eelnõus on kasutatud väljendeid „nõudest loobumine“ (§ 25 lg 2 p 5, § 52 lg 1 p 5), „avaldusest loobumine“ (§ 21 lg 1 p 9) ja „avalduse tagasivõtmine“ (§ 21 lg 1 p 7, § 25). Ebaselgeks jäävad nende toimingute õiguslikud tagajärjed. Komisjon teeb ettepaneku selgelt reguleerida nõudest loobumine ja avalduse tagasivõtmine ning nende tagajärjed. Komisjoni arusaamise kohaselt peaks nõudest loobumine tooma kaasa võimatuse pöörduda sama nõudega mistahes töövaidlusorganisse ja avalduse tagasivõtmine tooma kaasa võimatuse pöörduda töövaidluskomisjonile, st jätkuvalt säilib võimalus pöörduda kohtusse (§ 26 lg 5). Avalduse menetlusse võtmisest keeldumise (§ 25 lg 2) aluseks peaks olema ka varasem avalduse tagasivõtmine.
- Komisjon teeb ettepaneku lisada §-i 30 ka menetlusliku tasaarvestuse võimalus vastunõuet esitamata.

3. ptk 3. jagu „Lepitusmenetlus“

- Komisjoni hinnangul paikneb regulatsioon eelnõus ebasobivas kohas. Nimelt on regulatsioon paigutatud n.ö tavapärase töövaidlusmenetlust puudutavate sätete vahele. Komisjon teeb ettepaneku paigutada lepitusmenetlust puudutavad sätted eraldi n.ö tavapärase töövaidlusmenetlust puudutavate sätete järele.
- Komisjon ei ole veendunud lepitusmenetluse regulatsiooni otstarbekuses ja reaalses kasutatavuses. Regulatsiooni säilimisel tuleks kaaluda, kuidas tagada see, et lepitusmenetluses kogutud infot ja tõendeid ei võidaks hilisemas töövaidlusmenetluses kasutada isiku vastu. Sellekohaste säteteta ei vasta regulatsioon lepitusmenetluse olemusele.

EESTI ADVOKATUUR

TÖÖÕIGUSE KOMISJON

3. ptk 4. jagu „Töövaidluse läbivaatamine“

- Komisjon teeb § 35 lg 3 osas ettepaneku lisada vastamiseks antava tähtaja minimaalne pikkus. Võrdluseks: kohtumenetluses peab hagile vastamise tähtaeg olema vähemalt 14 päeva.
- Komisjoni hinnangul vajab § 38 lg 1 täpsustamist, kuna praktiliselt alati on vaidluses esitatud (ka) rahaline nõue ja seega võib sätet tõlgendada ka sedavõrd laialt, et kõiki selliseid vaidlusi saab menetleda töövaidluskomisjoni juhataja ainuisikuliselt kirjalikus menetluses. Soovitame täpsustada sõnastust: „ainult rahalise nõudega avaldust“.
- Eelnõu § 41 lg 4, mis lubab dokumentaalseid tõendeid esitada ka istungil, paneb vastaspoole põhjendamatult ebavõrdsesse olukorda, kuna tal ei pruugi olla võimalik kujundada adekvaatset seisukohta istungi käigus. Eriti teravalt võib probleem ilmned, kui istungil tõendeid esitava poole vastaspool on istungil esindatud ainult advokaadi vms lepingulise esindaja kaudu, kellel ei ole võimalik kujundada uute tõendite osas seisukohta ilma esindatavaga konsulteerimata. Seetõttu teeb komisjon ettepaneku
 - 1) täiendada § 41 lg 4 esimest lõiget viitega mõjuvale põhjusele. Uute tõendite istungil esitamine peaks jääma siiski erandlikuks. § 41 lg 1 esimese lause praegune sõnastus mõjub üleskutsena esitada avaldus või vastus ilma tõenditeta ja lisada tõendid alles istungil;
 - 2) näha § 41 lg-s 4 ette, et kui pool esitab täiendavaid tõendeid istungil ja töövaidluskomisjon võtab täiendavad tõendid vastu, lükkab töövaidluskomisjon teise poole taotlusel asja arutamise edasi, määrates ühtlasi pooltele lõpptähtaja kõigi tõendite esitamiseks.

Ühtlasi on põhjendamatult § 41 lg-s 4 vahetegu dokumentaalsete tõendite ja muude tõendiliikide vahel. Komisjon teeb ettepaneku muuta sõnastust selliselt, et samadel tingimustel ja tagajärgedega on võimalik esitada istungil ka asitõendeid ja taotleda tunnistaja ülekuulamist. Ilmselt on mõttekas jätta § 41 lg 4 esimesest lausest välja sõna „dokumentaalseid“.

3. ptk 5. jagu „Tõendid“

- Komisjoni hinnangul tuleb § 42 lg 2 tõendite loetelust jätta välja poole seletus. Poole seletus, millel puudub erinevalt kohtumenetluses kasutatavast poole vande all seletuse võtmisest tõetagatis, ei saa olla tõendi väärtusega.
- Komisjon teeb ettepaneku lisada §-le 43 uus lõige 7, mis võimaldab lugeda asjaolu tõendatuks, kui töövaidluskomisjon on rahuldanud poole taotluse teatud asjaolu tõendamiseks dokumentaalse tõendi väljanõudmiseks vastaspoolelt ja vastaspool sellele vaatamata dokumenti ei esita. Sarnane regulatsioon sisaldub TsMS § 283 lg 2 teises lauses.
- Komisjoni hinnangul on ebavajalik § 45 lg-s 1 sisalduv nõue näidata tunnistaja ülekuulamise taotluses tunnistaja kontaktandmed, kuna tunnistaja istungile ilmumise tagab pool, kelle taotlusel tunnistaja istungile kutsutakse (§ 47 lg 3).

EESTI ADVOKATUUR

TÖÖVÄIDLUSKOMISJON

- Komisjon ei toeta eksperti puudutavate sätete lisamist töövaidluskomisjoni menetlust käsitlevasse seadusesse. Töövaidluskomisjonis toimuv töövaidlusmenetlus peaks säilitama oma suurema lihtsuse, võrreldes kohtumenetlusega, ja selle eesmärgiga ei oleks kooskõlas ekspertide kaasamine töövaidluskomisjoni menetluses. Oletatavalt ei võimaldaks eksperdiga menetlus järgida ka töövaidluskomisjoni menetluse maksimaalset pikkust (45 päeva). Eksperti puudutava regulatsiooni lisamise vajadus on eelnõu seletuskirjas põhistanud. Komisjoni hinnangul peaks töövaidlusmenetlused, milles tõepoolest esineb eksperdi kasutamise vajadus, jääma kohtu pädevusse.

Kui eksperti puudutavad sätted jäävad siiski seadusesse, tuleks komisjoni hinnangul teha järgmised täpsustused:

- 1) lisada sõnastus, et ekspert suhtleb arvamuse andmiseks vajalike andmete saamiseks pooltega läbi komisjoni.
- 2) eelnõu § 51 lg 3 regulatsioon peab tagama, et arvamuse andnud ekspert saaks kätte ka tasu. Praegune sõnastus võimaldab töövaidluskomisjoni algatusel kaasatud eksperdile jätta tasu maksmata, kui tööinspeksioon (?) leiab, et eksperdi kaasamine ikkagi ei olnud mõistlik ja/või töövaidlusasja lahendamiseks vajalik. Komisjon teeb ettepaneku jätta § 51 lg-st 3 välja lauseosa alates sõnadest „eeldusel, et /.../“.

4. ptk „Menetluse lõpetamine“

- Komisjon teeb ettepaneku täiendada eelnõu §-i 52 järgmiste sõnastustega:
 - 1) täiendada punkti 2 sõnastust järgmiselt: „nõue on enne avalduse esitamist töövaidluskomisjonile esitatud lahendamiseks kohtule või teise piirkonna töövaidluskomisjonile“.
 - 2) lisada punkt 11 järgmises sõnastuses. „ilmneb avalduse menetlusse võtmisest keeldumise alus“.
- Komisjon teeb ettepaneku jätta eelnõust välja § 53 lg 7. Kompromissleping allub ka sellele sättetale võlaõigusseaduse ja tsiviilseadustiku üldosa seaduse regulatsioonile, muuhulgas kohalduvad tehingu tühisust ja tühistamist puudutavad sätted. Komisjoni hinnangul puudub vajadus antud viitenormiks.
- Komisjon teeb eelnõu väljatöötajale ettepaneku lisada määruse, eeskätt kompromissi kinnitamise määruse vaidlustamise võimalus ja kord. See on tarvilik olukordades, kui määrukses kajastatud kompromissi tingimused ei vasta poolte tahtele näiteks põhjusel, et kompromiss on istungil valesti protokollitud või poolte poolt koostatud ja kompromissi sisaldavas dokumendis sisalduvat tahet on määruse koostamisel valesti tõlgendatud. Vaidlustamisvõimaluse puudumine taolistes olukordades võib rikkuda poolte õigusi. Võimalik, et lahenduseks võib olla võimalus esitada kaebus töövaidluskomisjonile endale. Ühtlasi tuleks eelnõusse lisada töövaidluskomisjoni (kompromissi kinnitava) määruse jõustumise kord.

EESTI ADVOKATUUR

TÖÖÕIGUSE KOMISJON

- Komisjon juhib tähelepanu, et § 55 lg-s 2 puudub tähtaja algus. Oletatavalt peaks 14päevane tähtaeg hakkama kulgema alates menetluse lõpetamise määruse avaldajale kättetoimetamisest. Vastav sõnastus tuleks sättesse lisada.
- Komisjon teeb ettepaneku kaaluda töövaidluskomisjoni menetluse peatamise võimaluse sätestamist.

5. ptk „Töövaidluskomisjoni otsus ja selle täitmine“

- Eelnõu § 58 lg 2 p-des 6 ja 7 soovitame viite menetluses osalevatele isikutele asendada viitega pooltele.
- Eelnõu § 60 lg 7 sõnastus on komisjoni hinnangul segane. Kogu paragrahvis kasutatakse mõistet „avaldus“ nii algselt (hageja poolt) töövaidluskomisjonile esitatud avalduse kui ka töövaidluskomisjonis kaotajaks jäänud vastaspoole (kostja) poolt kohtule esitatava avalduse kohta. Selline mõistekasutus muudab sätte raskesti mõistetavaks.
- Täpsustamist vajab, kas või millisel määral kohaldatakse töövaidluskomisjoni otsust puudutavaid sätteid töövaidluskomisjoni määrustele. Muuhulgas vajab reguleerimist, kas §-i 62 saab kohaldada ka määruses vigade parandamisele.
- Komisjon teeb ettepaneku täpsustada § 66 lg 2 sõnastust ja sõnastada sätte järgmiselt: „Viivitamata täidetava otsuse vaidlustamiseks kohtusse pöördumisel on kostjal õigus hagi tagamise korras taotleda viivitamatu täitmise peatamist.“

6. ptk „Rakendussätted“

- Eelnõu § 72 p 2, milles nähakse ette töölepingu seaduse täiendamine töötasunõude aegumise osas, on osaliselt vastuolus TsÜS-iga. Nimelt on kavandatavas sättes lähemate selgitusteta ette nähtud TsÜS § 147 lg-s 3 sätestatust erinev aegumistähtaja algus. Seletuskirjas on küll märgitud, et põhimõtted on jäänud kehtiva õigusega võrreldes samaks, kuid tegelikult on eelnõu § 72 p 2 vastuolus kehtiva õiguse ja väljakujunenud praktikaga (sh töövaidlusasjades). Komisjon teeb ettepaneku jätta sättest välja lauseosa alates sõnadest „arvates ajast /.../“.

2. Töölepingu seaduse muutmise seaduse eelnõu

- Eelnõu p-ga 6 plaanitakse täiendada TLS §-i 48 ja leevendada valveaega puudutavaid sätteid teatud töötajate osas. Komisjon tõstatab küsimuse, miks kavandatakse leevenemist kohaldumisega ainult IT sektorile ja kas eelnõule on eelnenud analüüs, mis on näidanud, et muudes sektorites ei ole sarnane regulatsioon võrdselt vajalik.
- Arutanud eelnõu punkti 12, millega soovitakse anda tööinspektorile õigus kvalifitseerida õigussuhe erinevalt poolte poolt näidatust ümber töösuhteks, teeb komisjon ettepaneku vastukaaluks kasutada direktiivi 2003/88/EÜ artikli 17 lg-s 1 lubatud erandit ehk näha ette, et iseseisva otsustusõigusega isiku tööaega ei mõõdeta ega määrata eelnevalt kindlaks. Sarnane regulatsioon kehtis Eestis enne 1. juulit 2009.

EESTI ADVOKATUUR

TÖÖÕIGUSE KOMISJON

Anne Värvimann
istungi juhataja

Triinu Hiob
istungi protokollija